

מסורת המדרש

טז ילקוט כאן רמז מתק"צ כל הענין. יו"ק"ר פ' ד' סימן ז'. נרכות מ' ע"א. נסוף מועד קטן. מנחמה מקץ ס' י'. ילקוט תהלים רמז תתנ"ז.

חידושי הרד"ל

כשם שהיה לו שבעים בנים בשומרון כו' ביזרעאל. עמ"כ. וי"ל ג"כ דרש ליה סמ"כ במלכים שם עוד הפעם ובני המלך שבעים איש את גדולי העיר מגדלים אותם לומר שאלו האהרים היו וביזרעאל. ועי' תנ"א וזמא פרק כ"ד. ור' יהודה בר סימון אמר תרי לקייטא תרי לסיתואא. לכל תקופה מר תקופות בית אחר בניו כפי אור התקופה הוא. הנפל זו נפלה של זונה. שמעתי מהרב המנוח מהר"ר משה מ"מ דשקלאב ז"ל דורש לציון תוכב"א שפירושו זונה א"א שזינתה כמ"ש בבר"ר ר"פ ג"א נפל אשת שמתביישת ומשליכתו בלילה ע"ש ואפי' מן הנפל הזה טוב ממנו שעכ"פ יש לו קבורה. ה כי בהב"ב בא בחושך ילך בלא נר כצ"ל. ז אינו מספיק להב"ב היוצא מתוך כו'. פ' אין מספיק לגמול לברוא חובו אלא תחת נשמת רוח חיים באפיו שנתן בו להוציא הבל מפיו. ועי' תחת הבל חסא שמוציא בדברו דבור אסור.

משנת דרבי אליעזר

פ"ו ד זה נפלה של זונה. פ"י מדכתיב וילוקו הכלבים את דמו והזונות רוחצות שפי' רוח"ל שהי"ל דמות זונות במרכבתו. ופירוש הפסוק וישטוף את הרכב שהיה שם דמו וילוקו הכלבים. ואח"כ רחצו הזונות ולא כתיב שילקו הכלבים א"כ טוב ממנו נפלה של זונה מה שנפלה מן הזונות היינו מי הרחיצה. ועיין מ"כ דפירושו אין לו שום רמז ונפל של זונה מאן דכר שמיה.

ליקוטים

ו נוח ל' שלא ע"יתי ולא ראיתי. ר"ל נחת לזה שלא ראה בתענוגים מזה שראה בהם ולא יכול להשיגם, כי היצו"ר והתאוה שולטין באדם יותר במה שהעין רואה, ובשראוי ואי אפשר להשיג הוי הצער מרובה, ומשל הוא לנפל שלא ראה ולא ידע במי העולם שסוב לו ממי שראה וידע ואינו יכול להשיג כל מאווייו, כי לעולם לא יסתפק האדם והנפש לא תפלא (תורה תמימה).

ד ולאחאב שבעים בנים. הרי שלא הגיעו למאה עי' מגילת אסתר פסוק בימים ההם. שבעים בנים ביזרעאל. היינו מ"ש מ"ב יו"ד פסוק א' שבעים בנים וכן בפסוק ו' כעת מחר יזרעאלה ובני המלך שבעים איש הרי ע"פ מדה יו"ד שגם ביזרעאל היו לו

שבעים בנים. וזהו מ"ש שני צבורים צבור אחד של שומרון וצבור אחד של יזרעאל ובכל אחד שבעים בנים הרי שהיה יותר ממאה ומ"ש מאה להורות גזמא. והכיתי בית החורף. עמוס ג'. והיינו מ"ש מ"ב יו"ד והכיתי את בית אחאב כמשמעו ביתו ממש וכתוב שם ואבד כל בית אחאב היינו בניו עם ביתם ועליהם אמר כאן והכיתי בית החורף על בית הקיץ הרי שני בתים ואבדו בתי השן שני בתים וספו בתים שני בתים הרי ששה בתים של כל אחד מבניו ששה בתים. וכבר כתוב כל בית אחאב על בתי בניו וכאן למדנו שהיו ששה לכל אחד ועיקר הדרשה על שכתוב אצל אחאב מ"א כ"ב ל"ט ובית השן אשר בנה וכאן כתוב ואבדו בתי השן הרי שמדבר בבית השן של אחאב שלא מצינו בית שן אלא אצלו. ה בלא נר. לפי הפשט. ומ"ש בלא תורה לפי הדרש. ז כל עמל האדם. ויק"ר פ"ד ס' ב'. אפילו הוצאתה. אפילו בשעת יציאת הנפש אינה יוצאת בנחת לפי מלאת מקום היציאה אלא יוצאת בקושי גדול כדבר עב שיוצא מנקב צר וכדמפרש והולך וזה מדת

ה נ. ה פי בהב"ב בא. בלא נר ובלא מרחץ, אלא בלא תורה ובלא מעשים טובים. ו נ. ה גם שמש לא ראה ולא ידע. ט' משל לשני בני אדם שהיו ללמן, ירד אחד מהם ונכנס למדינה וראה שם פמה מאכל פמה משקה ושלחה. פשחזר בספינה אמר לחברו למה לא עללת למדינתא. אמר לו ואת שירדת ועללת מה חמית תמן. אמר לו ראיתי פמה מאכל פמה משקה ושלחה. אמר לו פלוס נהנית. אמר לו לא. אמר לו אנה דלא עללית נח לי סגן מנף דלא נחתית ולא חמיתי. הדא הוא דכתיב נחת לזה מזה.

ז נ. ה ואלו חנה אלה שנים וגו' כל עמל האדם לפיהו. אמר ר' שמואל כל מה שיעמל אדם ויסגל מצות ומעשים טובים בעולם הזה אינו מספיק להב"ב היוצא מתוך פיהו. וגם הנפש לא תמלא. אפילו הוצאתה אינה ממלא את הגומא. פיצד הוצאת הנפש. ר' יוחנן אמר "פקיטורין מתוך הנפש. ר' חנינא אמר כצפרין מתוך הנפש. ר'

מתנות כהונה

של ר' יהודה הרי ששה. נפלה של זונה. כלומר שאפילו זונה קוננת את בנה וא"א הגיה נשם נ"א זה נבות היזרעאלי. ה בלא מרחץ. נחמיה ו' לא היה לו לאחאב כל אלה אלא בלא מורה כו'. ו גם שמש לא ראה. הנפל הזה וכדמפרש ואזיל. למה לא עללת כו'. למה לא נכנסת במדינה. מה חמית כו'. מה ראתה שם. אנה דלא עללית נוח ל' כו'. אני שלא נכנסתי נוח לי יותר ממך שלא ידעתי ולא ראיתי ואין לי על מה להנעטר. ז כל מה שיעמול כו'. עיין זה ניקרא רבה פשה ד'. כצפרין גרסי.

כשם שהיו לו כו'. והרי הם מאה והותר. ודייק מדכתיב בשומרון משמע מלבד אותן שהיו לו ביזרעאל דאל"כ בשומרון למה ל'. וילמוד סתום מן המפורש יזרעאל משומרון (מ"כ). פלטריות. בתים חשובים. והכיתי בית החורף. ומשמע ליה דבאחאב

מיירי הכתיב ואבדו בתי השן ובאחאב אשכחן בנין בית שן. ומדכתיב וספו בתים רבים משמע לכל אחד מבניו היה כן (י"ע). לקייטא. לקיץ. לסיתוא. לחורף. שנאמר ואבדו בתי השן. ר"ל בית החורף ובית הקיץ הרי תרתי ובתי השן הרי ארבע. בתים רבים. הרי שנים מלבד אותן ד' שחשב ר"י הרי ששה. מממונו. שחשק גם לחרם נבות היזרעאלי. זה נפלה של זונה. כלומר שאפילו זונה קוננת את בנה. וא"א הגיה טוב ממנו הנפל זה נבות היזרעאלי. ר"ל שנפל הרוג ובה לקבורה. ה בלא נר ובלא מרחץ אולא בלא תורה כצ"ל. זכ"ה בכל הדפוסים. ונדרש על הנפל וה"ק המדרש כי בהב"ב בא הנפל היינו בלא נר ובלא מרחץ. ובחשך ילך אולא בלא תורה ובלא מעשים טובים. כי התורה והמצות נקרא אור כמו שנאמר כי נר מצוה ותורה אור. ו גם שמש לא ראה. הנפל הזה. ללמן. מקום עמידת הספינות אצל הכרכים ומשם פורשים (אסיפת אמרים). למה לא עללת כו'. למה לא נכנסת במדינה. מה חמית. מה ראית. אנה דלא עללית נוח ל' כו'. אני שלא נכנסתי נוח לי יותר ממך שלא ירדתי ולא ראיתי ואין לי על מה להנעטר. ז כל מה שיעמול האדם כו'. עיין בויק"ר פ"ד ס' ב' שם נתבאר. כקפיטורין. פ' כחבל שיש בו קשר היוצא מחור התורן שהוא עגול כושט. כצפרין. שמורב זריב ומקלקל

הב"ב אחיו. שנפל עוד לפני קין. ד כשם שהיה לו כו'. והרי הם מאה והותר ודייק מדכתיב בשומרון משמע מלבד אותן שהיו לו ביזרעאל וילמוד סתום מן המפורש יזרעאל משומרון. פלטריות. בתים חשובים פלג"ש נלע"ו. ה"ג ור' יהודה בר סימון אמר תרי לקייטא ותרי אוחרנייתא. ועיין במדרש אסתר בפסוק נמים הסם וכן הוא נהדיא במדרש שמואל. לקיץ. אוחרנייתא לסיתוא שנאמר ואבדו כו' גרסי. לסיתוא. לחורף. בתי השן. הרי מוסף עוד שנים שהן ד'. שש כו'. שאל' נמים הרי שנים נלד הארבע